

devším nezbytnost nezničit individuální identitu jedince a neredukovat jej na příklad určité kategorie. Ačkoli tradiční linie sociálněvědní metodologie považují za eticky vhodnější použít výpovědi anonymizovat, podtitul jeho příspěvku nesl citaci: „No, no. Wright my name. I don't want to be anonymous.“ Za zajímavý, ale ne vždy snadno realizovatelný, považuji i návrh rutinně nepřepisovat pořízené záznamy dat, neboť určitá část informace nemůže být přepsána, a pracovat s nimi v audiální podobě, a to i při publikaci poznatků. Tedy k textu připojit přímo znění záznamu. Diskutant sekce Mikko Lehtonen z University of Tampere se ještě zaměřil na otázku, kterou v metodologických kurzech často kladou studenti řady sociálněvědních oborů, a sice na pravdivost poskytnutých informací a jejich validizace. Formuloval ji ale odlišně a pro výzkumníky velmi podnětně: pokud informanti neříkají pravdu, co se tím snaží sdělit?

Stejně jako byl široký profesní a oborový záběr účastníků, mezi nimiž byli i umělci či filmaři (např. John Hughes z University of New South Wales v Austrálii, který mluvil o filmu *Inland Empire* Davida Lynche), bylo široké i metodologické pozadí příspěvků. A byl to již zmiňovaný John Clarke, kdo vystihl mainstream konference: „I am sorry it's quantitative data.“ Ano, metodologické zázemí výrazné většiny prezentací bylo tzv. humanitní či kvalitativní. Tvrdá, kvantitativní data se vyskytovala sporadicky, naopak z pohledu sociologie působily některé příspěvky až příliš jako „vyprávění bez jakékoli metodiky“. Přesto zpravidla stálo za to jejich mluvčím naslouchat.

Příště se stoupenci kulturních studií sejdou 7.–12. prosince na University of the Free State v Bloemfonteinu v Jihoafrické republice. Pro bližší informace viz <http://www.cultstud.org>.

Renáta Sedláková

Konference „Giovanni Sartori: 90 Years of a Political Scientist“, Praha, 26. 9. 2014

V pátek 26. září 2014 se v Praze konala mezinárodní konference *Giovanni Sartori: 90 Years of a Political Scientist* při příležitosti devadesátých narozenin tohoto proslulého italského politologa. Konferenci pořádaly Institut mezinárodních studií a Institut politologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy ve spolupráci s Velvyslanectvím Itálie v ČR a místem jejího konání byly historické prostory Italského kulturního institutu, což dalo akci velmi reprezentativní ráz. Záštitu nad celou akcí pak převzali rektor UK prof. Tomáš Zima a italský velvyslanec Pasquale D'Avino.

Záměrem setkání v Praze bylo představit Sartoriho významné koncepce, metody a teoretické přístupy a ukázat jejich dopad na současnou politologii. Autoři přednesených příspěvků poukázali na problémy a výzvy, se kterými se Sartoriho odkaz střetává v dnešním kvantifikovaném světě politické vědy. Jednotlivá vystoupení tak pokrývala hlavní Sartoriho přínos světové vědě od metodologie přes teorii stranických systémů, teorii demokracie až po ústavní inženýrství. Konference byla zahájena hlavním organizátorem za FSV Martinem Mejstříkem, který záhy předal slovo dvěma čestným řečníkům – řediteli Italského kulturního institutu Giovannimu Sciolovi a prorektorovi UK pro vědu Janu Konvalinkovi. Oba ve svých proslovech vyjádřili důležitost pořádání akcí tohoto typu právě v Praze a zdůraznili význam spolupráce mezi univerzitním prostředím a diplomatickým světem. Poté následovala keynote speech, kterou přednesl Gianfranco Pasquino, emeritní profesor na Boloňské univerzitě, jeden z prvních Sartoriho doktorských studentů a následně jeho dlouholetý spolupracovník. Ve svém příspěvku nazvaném *On the Shoulders of a Giant: Giovanni Sartori, Political Scientist* se zabýval obecným přínosem Giovannioho Sartoriho k rozvoji světové politologie. Konkrétně pak zmínil vý-

znam Sartoriho teorií a přístupů pro studium demokracie, analýzu stran a stranických systémů, formování konceptů, komparativní metody a ústavní inženýrství. Ve svém příspěvku také zdůraznil hlavní inovace, které Sartori zavedl v politologii, včetně důležitosti aplikované politické vědy v získávání platných a ověřitelných výsledků v politické praxi. Pasquino také upozornil na rozdíly mezi Sartorim a jeho současníky a také na nedostatky současné politologie.

V dopoledním panelu vystoupili akademici zabývající se základními aspekty Sartoriho konceptů a jejich přesahem do současnosti. Jako první přednesl svůj příspěvek Michal Kubát, který analyzoval metodologický přínos Sartoriho v komparativní politologii a ukázal rozdíly mezi tímto tradičním přístupem ve vytváření konceptů a dnes převládajícím trendem založeným na kvantifikaci a univerzálních teoriích. V souvislosti s tím Kubát ukázal význam a užitečnost Sartoriho principů pro současnou politologii. Následně hovořil Marek Bankowicz o méně známé oblasti Sartoriho výzkumu, a to o jeho kritice marxismu. Ukázal, že se Sartori na začátku své akademické kariéry rozsáhle věnoval studiu Marxova díla, které zásadně rozdělil na „mladého“ Marxe jako kreativního filozofa a „starého“ Marxe jako autora petrifikované „systematické teorie“ založené na historickém materialismu a principu primátu ekonomie. Bankowicz také zdůraznil, že pro Sartoriho ideál komunismu představoval utopický koncept čistě libertinské společnosti, čímž postavil Marxe do přímé souvislosti s Rousseauem. Upozornil rovněž, že tato Sartoriho kritika pomohla zformovat jeho silný celoživotní antikomunistický postoj.

Na Bankowicze navázal Jorge Islas, který se ve svém příspěvku věnoval Sartoriho vztahu k liberální demokracii a významu, který pro současnou politologii představuje jeho koncept demokracie. Islas také zmínil Sartoriho koncept v souvislosti

s hrozbami, kterým musí čelit současné liberálnědemokratické režimy, jako zdroj možné inspirace pro posílení teoretického základu pro tento koncept. Dopolední panel uzavřel Oreste Massari se svojí prezentací na téma Sartori a „Druhá“ italská republika, ve které se zabýval Sartoriho kritikou italského politického a stranického systému a jeho návrhy, jak tento systém zlepšit tak, aby se zbavil svých dlouhodobých strukturálních problémů. Massari také analyzoval kolaps tradičních politických stran v Itálii na začátku 90. let a nedokončenou transformaci proporčního systému v majoritní model demokracie. Do této situace Massari zasadil Sartoriho návrat ze Spojených států a vysvětlil důvody, které vedly k neúspěchu Sartorim propagovaných řešení.

Odpolední panel se věnoval nejvýznamnějšímu Sartoriho vědeckému přínosu – teorii a typologii stranických systémů. Nejprve se Klaus von Beyme zabýval srovnáním Sartoriho přístupu k politickým stranám s behavioristickou teorií a jejich propojení politických stran a volebních systémů a nastínil možnosti potenciálních úprav Sartoriho přístupu, které by reflektovaly nástup a současné dominantní postavení profesionálních volebních stran. Maximilián Strmiska následně navázal se svojí analýzou Sartoriho typologie ve vztahu ke dvěma podceňovaným aspektům v současné politologii – vztahu mezi vlastnostmi stranických a politických systémů a kapacitě typologií stranických systémů rozlišovat mezi „viditelnou“ a „neviditelnou“ politikou. Strmiska ukázal, že Sartoriho přístup může k těmto dvěma bodům poskytnout cenné postřehy. Závěrečným příspěvkem celé konference bylo vystoupení Miroslava Nováka a Miloše Brunclíka, kteří představili typologii stranického systému Maurice Duvergera a poukázali na kontinuitu a rozdíly mezi tímto a Sartoriho přístupem s důrazem na velkou míru inspirace, kterou při konstrukci svého přístupu Sartori čerpal právě od Duvergera.

Plánovaným výstupem z konference bude sborník zahrnující všechny přednesené příspěvky, jehož vydání ve španělském a anglickém jazyce se očekává v průběhu roku 2015.

Webová stránka konference: <http://sartoricon.fsv.cuni.cz/>

Martin Mejstřík

4. olomoucká sociologická podzimní konference „Česká společnost 25 let po listopadu 1989“, Olomouc, 23.–24. 10. 2014

Ve dnech 23. a 24. října 2014 se konala již čtvrtá olomoucká sociologická podzimní konference nazvaná *Česká společnost 25 let po listopadu 1989*. Organizovala ji katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Konferenci zahájili doc. Dušan Lužný, Dr., vedoucí katedry, a PhDr. Helena Kubátová, Ph.D., hlavní organizátorka konference.

Na konferenci zaznělo 36 příspěvků, které byly vybrány z přibližně dvojnásobného počtu zaslaných abstraktů. Příspěvky byly předneseny v jednom panelu bez rozdělení do sekcí, aby tak byla zajištěna vysoká míra participace účastníků na diskusích a propojenosti příspěvků.

Dopoledne 23. října se uskutečnila studentská část konference, na níž bylo předneseno dvanáct příspěvků. Tematický celek tvořily příspěvky zabývající se politickými aspekty života české společnosti (fungování občanské společnosti, euroskepticismus, politická kultura, kulturní traumata jako součást politické kultury, nevolební politická participace). Kratší celek představovaly otázky náboženství (buddhistická scéna v ČR, percepce náboženství). Další příspěvky se týkaly specifických témat (sendvičová generace, prarodičovský konflikt mezi zaměstnáním a péčí

o vnoučata, vězeňství, vztah společnosti a sociologie a princip vstřícnosti v antropologickém výzkumu). Výrazným rysem studentské části konference bylo početně vyrovnané založení příspěvků na kvalitativní či kvantitativní výzkumné strategii.

Odpoledne 23. října bylo zahájeno jednání v hlavní části konference, které trvalo do podvečerních hodin 24. října. Vystoupilo v něm 23 domácích i zahraničních řečníků. Významný celek tvořily příspěvky zabývající se politickými tématy (hodnocení vývoje po roce 1989, důvěra, politická kultura, rozdělení Československa, česká politická kultura, obecní samospráva, politický aktivismus, volební volatilita, názorové vůdcovství). Oblast sociálních problémů byla zastoupena příspěvky na téma mezigenerační mobility, korupce, vývoje ČR z hlediska makroekonomických ukazatelů, sebevraždy po roce 1989, postojů k cizincům či Romům, islámu v ČR a religiozity bezdomovců. Další příspěvky se věnovaly sociálněvědnímu archivu a obsahové analýze *Sociologického časopisu*. Účastníci z Polska se zabývali srovnáním polské a české společnosti z hlediska sociální paměti a morálních standardů.

Výrazným rysem letošní konference bylo založení příspěvků na interpretaci dlouhých časových řad. Ukazuje se, že česká sociologie již disponuje dostatečnouází empirického materiálu ke studiu důležitých trendů společenského vývoje. Lze také konstatovat, že nejčastěji se čeští sociologové zabývají tématy z oblasti politického dění ve společnosti.

Je již tradicí, že se olomoucké podzimní sociologické konference neodehrávají jen v přednáškových sálech, ale nabízejí účastníkům příležitosti k neformálním diskusím jak v přilehlých místnostech, tak na večerním setkání. Letos se takové neformální setkání účastníků konference uskutečnilo 23. října v jedné z olomouckých vináren.

Miroslav Scheinost